

hu

Európai Unió
Regionális politika

info regio

| 28. szám | 2008. december |

panorama

**Zöld könyv
a területi kohézióról –
az előttünk álló út**

Tartalom

Zöld könyv a területi kohézióról – az előttünk álló út

Zöld könyv a területi kohézióról – Előnyt kovácsolni a területi sokféleségből

Milyen kérdések vetődnek fel a kohéziós politika jövője kapcsán Európában?
A Panorama bemutatja a zöld könyvet és körüljár néhány kulcsfontosságú problémát.

A zöld könyvről – többféle szemszögből

Öt egymást követő interjúból kiderül, hogyan látják a zöld könyvet,
valamint annak alkalmazási körét és céljait a közvetlen érintettek.

Az európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC)

A Bizottság által kidolgozott új eszköz segítséget nyújt a régióknak egy olyan
személyiség létrehozásában, amely jelentősen csökkenti a bürokratikus nehézségeket,
és számos egyéb tekintetben is felszámolja az együttműködés útjában álló akadályokat.

A területi kohézióról és a kohéziós politika jövőjéről szóló párizsi konferenciáról jelentjük

A Panorama ellátogatott egy kétnapos párizsi konferenciára,
hogy beszámoljon annak legfőbb üzeneteiről, összefoglalja az elhangzott
véleményeket és a vita folytatása céljából megfogalmazott kérdéseket.

Eseménynaptár

REGIONális kapcsolatok

Online

Fotók (oldalszámok): European Commission (3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17),
EPA PHOTO / CTK / MILAN KOSEČEAR (6), EPA PHOTO / ATTILA KISBENEDEK (8).

Címlap: Wind generator at Blyth, United Kingdom. Fotó: European Commission.

Felelős szerkesztő: Raphaël Goulet, Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság.

Elkészítésében részt vett: Tipik S.A.

Ez a magazin angol, francia és német nyelven, újrahasznosított papírra nyomtatva
jelenik meg, a következő internetes címen pedig az Európai Unió 22 nyelvén elérhető:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

A kiadványban szereplő szövegek személyes nézeteknek adnak hangot,
amelyek nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság véleményét.

4

8

12

13

18

19

20

Röviden

Területi kohézió – Előnyt kovácsolni a területi sokféleségből

A Bizottság nemrégiben megjelent, a területi kohézióról szóló zöld könyve olyan kérdésekről indított vitát, melyek az EU egységének működése szempontjából alapvető fontosságúak. A dokumentum, amely jócskán túlmutat a kohéziós politika tárgykörén, a területi együttműködés természetével kapcsolatos és olyan egyéb vonatkozású kérdéseket is felvet, mint: Hogyan használják az emberek azokat a tereket, ahol élnek? Milyen területi vonatkozásai vannak az ágazati politikáknak? Milyen kapcsolat van az együttműködés és a verseny között? Az emberek életmódja változóban van, s ezzel párhuzamosan korábban elképzelhetetlen kihívásokkal kell szembenézni. Az európai kormányzatoknak minden szinten meg kell találniuk ezekre a megfelelő válaszokat. De hogyan?

A témák széles tárházát érintő, rendkívül termékeny vita láttán a Panorama magazin mostani száma kizárólag a zöld könyvvel foglalkozik. Bepillantást nyerhetünk magába a dokumentumba, riportot olvashatunk a Párizsban rendezett két napos vitaindító konferenciáról, öt színes interjúból megismerhetjük a regionális politika különböző szintjein dolgozó érintettek reményeit és aggodalmait, továbbá információhoz juthatunk a határokon átnyúló regionális együttműködés megkönnyítésére szolgáló új uniós eszközeiről, az európai területi együttműködési csoportosulásról (EGTC) is.

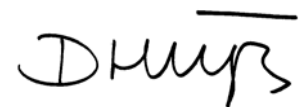
A területi aspektus már a kezdetek óta a kohéziós politika lényegi eleme volt: a jogosultsági rendszerben, a pénzügyi források elosztásának rendszerében éppúgy, mint a programozás megszervezésében. Sokan mégis úgy érzik, a közpolitikák jobban is kezelhetnék a területi szükségleteket, még ha eddig nem is született megegyezés arról, hogy hogyan. Ezzel összefüggésben az Európai Parlament, az EU városfejlesztésért és területi kohézióért felelős minisztereinek 2007-es lipcei informális találkozója, valamint számos, különböző típusú területeket képviselő szervezet is kérte már a Bizottságot, hogy készítsen jelentést a területi kohézióról. Ezekre a kérésekre kívántunk választ adni a zöld könyvvel.

A Bizottság annak reményében indította el a vitát, hogy sikerül közmegegyezésre jutni a területi kohézióval kapcsolatban, és sikerül közös európai megoldásokat találni.

Kérem, olvassák el a Panorama magazin legújabb számát, és látogassanak el az Inforegio honlap zöld könyvvel kapcsolatos oldalaira is:

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/index_hu.htm

Kapcsolódjanak be Önök is a vitába, adjanak hangot nézeteiknek!

Danuta Hübner
Regionális politikáért felelős biztos

Zöld könyv a területi kohézióról - Előnyt kovácsolni a területi sokféleségből

Sűrűség, távolság és megosztottság: a Világbank 2009-es jelentése szerint ez a három tényező hatással lehet a gazdasági és társadalmi fejlődés ütemére. A Bizottság a területi kohézióról szóló zöld könyvében három olyan lehetséges területet vázol fel, ahol felvehetjük a harcot ezekkel a kihívásokkal, ezen kívül átgondolja a különleges földrajzi jellemzőkkel rendelkező régiók helyzetét, felveti, hogy milyen szerepet töltsön be a területi kohézió az uniós politikák programozásában, valamint vitára bocsátja a kohézió témakörét.

A Tanács 2006-ban fogadta el a közösségi stratégiai iránymutatásokat, amelyek kimondták, hogy „a területi kohézió előmozdításának az arra irányuló erőfeszítés részét kell alkotnia, hogy Európa teljes területének lehetősége nyíljon hozzájárulni a növekedésre és a foglalkoztatásra irányuló menetrendhez”. A vidékfejlesztésre vonatkozó stratégiai iránymutatások ehhez hasonlóan kiemelik, hogy az EU vidékfejlesztési programjai nagy mértékben hozzájárulhatnak a területi kohézió megvalósításához.

Egyre szélesebb körben ismerik fel, milyen nagy szükség van a különböző kormányzati szintek, szervezetek és a politikai döntéseket a gyakorlatban alkalmazó személyek közötti együttműködés, párbeszéd és partnerség elősegítésére.

Látva, hogy milyen problémákat és változásokat hozott felszínre a nemrégiben megvalósult bővítés, hogy a globalizált gazdaság kihívásaival szemben összehangolt erőfeszítésekre van szükség, valamint hogy további lépéseket kell tenni a még fenntarthatóbb növekedés eléréséért, a Bizottság zöld könyvet adott ki a területi kohézióról, és megnyitotta a hozzá tartozó konzultációs szakaszt. De mit is kell tulajdonképpen megvitatni?

Koncentráció – a területek összekapcsolása - együttműködés: válasz a kihívásokra

Koncentráció

Az Unió településszerkezete egyedülálló: körülbelül 5000 város és majdnem 1000 nagyváros található Európa különböző pontjain. Bár a városi hálózat viszonylag sűrű, a népességnek csupán 7%-a él 5 milliónál nagyobb lélekszámú nagyvárosokban, míg az Egyesült Államokban ugyanez az arány 25%.

Globális összehasonlításban az Unióban kisebbek a nagyvárosok, ami kihat a termelékenységre is. Az Unióra kevésbé jellemző a gazdasági aktivitás térbeli koncentrációja, mint a világ más fejlett térségeire – ami egy bizonyos európai életmódot is tükröz, miszerint fontos számunkra a fenntartható fejlődés, illetve a természeti erőforrások és a kulturális hagyományok megővése. Mindez azt jelenti, hogy bár a nagyvárosi élet elég elterjedt jelenség, mégsem koncentráltan valósul meg: a városlakók közel laknak a vidéki térségekhez, illetve a vidéken élők is többnyire könnyen hozzájuthatnak a szolgáltatásokhoz. A kis és közepes méretű városok sokszor fontosabb szerepet töltenek be, mint ami a nagyságuk alapján várható lenne, hiszen olyan infrastruktúrát és szolgáltatásokat kínálnak, amelyek kulcsfontosságúak a vidék elnéptelenedése és a lakosság városokba áramlásának elkerülése szempontjából.

Hogyan lehet egy olyan területen, amelyre inkább a kis és közepes méretű városok sokasága jellemző, úgy kihasználni

A koncentrációból fakadó gazdasági előnyöket úgy kellene fokozni, hogy közben sikerüljön megőrizni az európai városok pozitívumait.

a koncentrált gazdasági tevékenység előnyeit, hogy a hátrányokat – tehát a környezetszennyezést, a zsúfoltságot, a belvárosok hanyatlását és a társadalmi kirekesztést – elkerüljük? A válasz a városok, nagyvárosok és a környező vidéki térségek közötti együttműködés, kölcsönhatás és kapcsolatok kiépítésének ösztönzésében rejlik. Európa csak úgy tud a gazdasági tevékenység koncentrációjából adódó termelékenységnövekedésből profitálni, ha nem hatalmas nagyvárosok kialakításával, a pusztaságok szintjén kívánja létrehozni a kritikus tömeget, hanem hálózatépítés útján.

A területi kohézió azt a kérdést veti fel, hogy hogyan tudjuk a legtöbbet kihozni ebből az egyedi és sokszínű településstruktúrából, hiszen nem szabad, hogy egyes európai állampolgárok csak azért szenvedjenek hátrányt a munkalehetőségek, lakhatási körülmények, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és hasonló terén, mert nem a megfelelő régióban élnek.

A fejlett forgalomirányítási rendszerek fizikai értelemben viszik közelebb egymáshoz az embereket, a technológiai lehetőségek hatékonyabb kihasználása pedig a gondolatok közeledését és cseréjét segíti.

A területek összekapcsolása

Bármilyen harmonikus is lesz a jövőben az urbanizáció, az egyes városi településeket a bennük élő emberekkel együtt közelebb kell hozni egymáshoz. Elsőnek talán a közlekedési kapcsolatok jutnak erről eszünkbe, de az összeköttetéshez hozzátartozik a jó minőségű szélessávú internetkapcsolat, a megbízható energiahálózatokhoz való kapcsolódás lehetősége, a kutatóközpontok és a vállalkozások közötti kapcsolatok, valamint a hátrányos helyzetű csoportok különleges szükségleteinek figyelembevételé is.

Az új tagállamokban kevés jó minőségű közutat találunk, a vasúthálózat állapota pedig nem egységes: a legtöbb országban a vasútvonalak nem alkalmasak a nagysebességű vonatok működtetésére, és gyakran karbantartásra is szorulnak. Továbbfejlesztett forgalomirányító rendszereket kell bevezetni. Bár a szén-dioxid-kibocsátást csökkenthetnék a vízi teherszállítással, ez nem történik meg, a tengereken és belvizeken történő áruszállítás nem eléggé fejlett.

A vidéki területeken gyakran jelent gondot a közszolgáltatásokhoz, például az egészségügyi ellátáshoz vagy az oktatáshoz való hozzáférés. A félreeső régiókban átlagosan a népesség több mint 40%-a lakik félórányi autóútnál távolabb a kórháztól, és 43%-a több mint egy órányira a legközelebbi egyetemtől. Az információs és kommunikációs technológiákban rejlő lehetőségeket jobban ki lehetne használni a távoroslás vagy távoktatás céljaira.

A helyi vagy regionális határokat átlépő nagyvárosi térségek, valamint a határmenti régiók a 15 tagú Unióban sok éven át részesültek a kohéziós politika előnyeiből, aminek kedvező hatásaképpen javult a határokon átnyúló egészségügyi ellátás hozzáférhetősége, minősége és hatékonysága. Ez különösen fontos, mert a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozóan nincsenek egyértelmű szabályok.

Az Uniót délen és keleten olyan régiók veszik körül, amelyek egy főre jutó bruttó hazai összterméke (GDP-je) még a határmenti régiókéénál is alacsonyabb – pedig az Unión

Vitatémák

Az új tagállamokban és a volt vasfüggöny határreióiban következetes infrastrukturális és gazdasági együttműködési politikát kell kialakítani. Dolgozni kell továbbá a tenger borította területek kihasználásán és a szárazföldi és tengeri területek között fekvő határok átszelésén.

Vitatémák

Kiegyensúlyozottabb és fenntartható fejlődésre van szükség, amely fokozza a versenyképességet, ugyanakkor tiszteletben tartja a természeti kincseinket, például a vidéki tájat is. Ennek a fejlődésnek a társadalmi kohéziót is biztosítania kell. Ehhez meg kell akadályozni a növekedés túlzott koncentrációját, és mindenkinek segíteni kell, hogy részesülhessen a városi és nagyvárosi lét olyan lehetőségeiből, mint az egészségügyi ellátáshoz vagy az oktatáshoz való hozzáférés.

belül ezekben a legalacsonyabb a GDP. Néhány ilyen nem uniós országban a népesség is növekszik, ami erős migrációs nyomást eredményez.

Együttműködés

A szorosabb együttműködést megkívánó problémák gyakran igen szövevényesek. Egyes problémákról azt hihetnénk, hogy egyetlen régióból erednek és csak arra vannak hatással, azután mégis kiderül, hogy kiváltó okuk az adott térségen kívül keresendő. A talajfertőzés például területileg jól körülhatárolható problémának tűnhet. Ám az egyik országban elásott szennyezőanyagok szivároghatnak, és így kihathatnak a másik országra is: a föld alatt a talajvíz minősége megromlik, és előfordulhat, hogy nem az az ország szenved el a költségeket, amelyik felelőtlenül viselkedett. Az éghajlatváltozás és az abból következő árvizek, tüzesetek és aszályok esetében már nyilvánvalóbb, hogy olyan kihívásokról van szó, amelyek még hatékonyabb határmenti együttműködést igényelnek.

Nem csak a környezetvédelmi megfontolások miatt kell felülvizsgálnunk a határokról, határvidékekről és független régiókról korábban alkotott fogalmainkat: a munkaerő áramlása is együttműködést kívánhat meg olyan térségektől, amelyek korábban különálló, független egységként tekintettek magukra. A gazdasági fejlődés, a tömegközlekedés, az egészségügyi ellátáshoz, felsőoktatási vagy képzési lehetőségekhez való hozzáférés mind olyan tényezők, amelyek túlmutatnak a regionális határokon.

Az együttműködésből származó hozzáadott értéket széles körben elismerik. A Bizottság azt reméli, hogy miután 14 évig különböző programokkal dolgoztak ezen a problémán, a zöld könyv végre ráirányítja a figyelmet, milyen előnyökkel jár, ha magasabb szintre emeljük a területi együttműködést. Ez már az Unió most készülő balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiájából is jól látszik: itt próbálják ki, hogyan lehet a területi együttműködés természetét újragondolni következetes stratégiák, közösen vállalt közösségi célkitűzések és erőteljes végrehajtási eszközök előtérbe helyezésével.

De az elméletet a gyakorlatban is meg kell valósítani, és meg kell találni a módját, hogyan lehet még jobban hozzájárulni a kitűzött célok eléréséhez. Az európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) megfelelő jogi háttérrel biztosít a különböző kormányzatok együttműködéséhez – de ennél többet lehet és kell is tenni.

Vitatémák

A különböző kormányzati és intézményi kultúrák közötti együttműködés megkönnyítésére egyszerűbb, hatékonyabb és célirányosabb eszköztárra van szükség. Az EGCT csupán egy – igen ígéretes – kezdet...

Vitatémák

Szükség van-e speciális politikai intézkedésekre a különleges földrajzi jellemzőkkel rendelkező régiókban?

Földrajzi elhelyezkedés – áldás vagy átok?

A hegyvidéki, illetve a szigeti régióknak nem csak a domborzata, de a gazdasági jellemzőik is sajátosak. Bár az idegenforgalom sok esetben jó szolgálatot tett nekik, fellendítette a helyi gazdaságot és eszközöket, valamint hajtóerőt biztosított a közlekedés és a jó minőségű alapszolgáltatások kiépítéséhez, kiszolgáltatótá is tette őket. Mivel ezek a gazdaságok egyetlen ágazattól függttek, veszélybe kerültek, és ezt a veszélyt az éghajlatváltozás csak tovább súlyosbította: a szigeteknek a tengerszint emelkedésével és a partvonal eróziójával, a hegyeknek a gleccserek visszavonulásával és a csökkenő hőmennyiséggel kell szembenézniük.

A megközelíthetlenség további akadályként tornyosul a fejlődés előtt: a szigetek sokszor helyezkednek el a perifériákon, míg a hegyvidékek sokszor természetes határként szolgálnak a tagállamok között, ami még inkább felerősíti a „határeffektust”. Ezekben a térségekben tehát nem csupán a hegyvidék szempontjából lényeges a nemzetközi együttműködés, hanem azoknak az alacsonyabban fekvő térségeknek a szempontjából is, amelyeket a hegyvidék elválaszt.

Miért pont most jelent meg a zöld könyv?

A területi fejlesztésről szóló vita a kilencvenes évek elején kezdődött, két jelentés: az Európa 2000 és az Európa 2000+ megjelenésével. A területi kohézió fogalma azonban csak 1995-ben, az Európai Régiók Gyűlésének antwerpeni ülésén vetődött fel.

A fogalmat két évvel később beillesztették az Amszterdami Szerződésbe (7d cikk), majd 1999-ben a tagállamok elfogadták az európai területfejlesztési perspektívát (ESDP). A különböző kormányok területrendezésért és regionális fejlesztésért felelős miniszterei között megvalósult gyakori találkozók eredményeképpen elfogadásra került az ún. területfejlesztési menetrend, amely három kohéziós prioritást jelölt ki:

- A nemzeti és regionális területi fejlesztési politikákat úgy kell alakítani, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki a területi forrásokból;
- Az együttműködések és kölcsönhatások ösztönzésével meg kell szilárdítani a térségek közötti kapcsolatokat és a területek integrációját;

Az olyan földrajzi képződmények, mint pl. a hegyvonulatok, sokszor megkérdőjelezzik a határokról alkotott korábbi fogalmunkat.

Kohéziós politika – fordítsuk előnyünkre az előttünk álló kihívásokat.

- Növelni kell a területi hatással bíró uniós politikák következetességét.

A területi kohézióra kormányközi szinten fektetett hangsúly megmutatta, hogy a vita már eléggé előrehaladott: elérkezett az ideje, hogy közös képet alakítsunk ki arról, hogyan illeszkedik a kohézió az uniós politikákba. Így jelent meg – egy évig tartó szövegezés után – a zöld könyv, melynek célja, hogy összefogja a véleményeket és kijelölje a követendő utat.

Területi kohézió magasabb szinten

Eddig a kohéziós finanszírozás alapjai, illetve az elemzés alapegységei, amelyekre a politika épült, a tagállamok úgynevezett NUTS-2 közigazgatási régiói voltak, amelyek az Eurostat szerint megfeleltek bizonyos közös paramétereknek.

A területi kohézió a földrajzi adottságok rugalmasabb megközelítését teszi szükségessé, amely a kisebb, illetve a Duna vízgyűjtő medencéjéhez vagy a fekete-tengeri régióhoz hasonló nagyobb régiókat is figyelembe veszi. De nem szabad itt megállnunk: a földrajzi adottságok új megközelítésébe beletartozik az együttműködési szintek és hálózatok földrajzi jellemzőiként való értelmezése is. Ezzel az Európai Unió belső szerkezetéről alkotott képünk új megközelítési móddal bővül.

Egyre támogatottabb az az elképzelés, amely szerint a széleskörű, egész Unióra kiható ágazati politikákat területi megfontolásokkal ellentételezni, illetve hogy a politikák csak akkor működhetnek jól, ha hozzáigazítják őket a helyi szintű sajátosságokhoz. Ez a szemlélet már kezd megvalósulni a

gyakorlatban is: egyes regionális programokban már közvetlenül az érintett városok kapják meg a teljes költségvetést, és a projektek megtervezésébe, valamint megvalósításába is beleszólhatnak. A hangsúly a helyszínen gyökerező politikai döntéshozásra került, a „terület” szó pedig arra emlékezteti a hatóságokat, hogy mielőtt kialakítanának egy politikát, tisztában kell lenniük a „terepviszonyokkal”. Az ágazati politikák tervezésében változtatásra van szükség. Kidolgozásukkor minden szinten figyelembe kellene venni, milyen hatással lesz a politika az egyes régiókra. Mezőgazdaság, innováció, fenntartható fejlődés – nem lehet mindent egy kaptafára szabni.

A zöld könyv tovább finomítja ezt a megközelítési módot, amikor emellett érvel, hogy a területi kohézióra eddig kimondatlanul fordított figyelem explicit formát kell, hogy öltösn: a regionális politikát meghatározásának megfelelően a szó eredeti értelmében vett régió különböző típusaira, vagy más szóval a területekre kell alkalmazni. Ösztönözni kell az országon belüli szintekre fordított figyelmet, és az olyan „helyszínen gyökerező” politikákra kell helyezni a hangsúlyt, amelyek összehangolhatók az ágazati politikákkal (például fenntartható fejlődés vagy a szolgáltatásokhoz való hozzáférés).

Amikor a zöld könyv földrajzi szempontból nagyobb rugalmasságot javasol, nem vonja kétségbe a területrendezésre és földhasználatra vonatkozó nemzeti és regionális hatásköröket. Ahogy Danuta Hübner, a regionális politikáért felelős biztos fogalmazott: „A kormányzás új formáit kell kikísérleteznünk, hiszen szilárdabban kell összekapcsolnunk egyrészt a magas szinten megvalósuló európai irányítást, másrészt ennek a helyi igényekhez és preferenciákhoz való – alulról fölfelé építkező – igazítását. Ezt a két folyamatot nehéz, de feltétlenül szükséges összehangolni.”

A sokszínűség előny, nem akadály

A szemléletmód megváltozásával együtt jár a filozófia megváltozása is: az együttműködés nem csak arról szól, hogy megpróbálunk felülemelkedni a nemzeti határokon, hanem ezzel egy kritikus fontosságú lépést is teszünk a megerősítés felé.

El kell tűnniük az olyan leegyszerűsítő sztereotípiáknak, mint hogy „míg a városban magas a termelékenység, a vidék a hátrányos helyzet szinonimája”, vagy hogy bizonyos domborzati viszonyokhoz elválaszthatatlanul hozzátartozik az alacsony GDP. Vannak kínlódó városok, ugyanakkor robbanásszerűen fejlődő vidéki területek is – a területi együttműködésnek arra kellene koncentrálnia, hogy ezeket összehozza egymással, és így lehetőséget biztosítson minden régióknak, hogy a határok mindkét oldalán javíthatassák lakosaik életminőségét.

Pénzeszközök rendelkezésre bocsátásával olyan önfenntartó szinergiákat kell beindítani, amelynek haszna a projekt vagy program lejártával is visszaforgatható a régióba. Ahelyett, hogy a nehéz helyzetben lévő régiók megsegítésére koncentrálnánk, a növekedés lehetőségét kell megteremtünk számukra – együttműködésre kell ösztönöznünk őket, hogy versenyezhesenek.

A Bizottság az Önök véleményét is várja a 2009. február végéig tartó konzultációs folyamat során. Látogassanak el a zöld könyv weboldalára: http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/index_hu.htm

A zöld könyvről – többféle szemszögből

A most következő interjúválogatás egyfajta keresztmetszetet ad arról, miként látják a a zöld könyvet a regionális politika különböző érintettjei, akik prioritásai és nézőpontjai elválaszthatatlanok az általuk végzett munkától. Először minden interjúalanyunk ugyanazt a két kérdést tettük fel, hogy érzékeltessük a látásmódok közötti különbségeket. A harmadik kérdést ők maguk fogalmazták meg, ezáltal betekintést nyújtva mindabba, ami őket – pozíciójukból adódóan – a leginkább foglalkoztatja.

Danuta Hübner, a regionális politikáért felelős európai biztos

1. Ön szerint milyen gyakorlati változásokat hoz majd a területi kohézióról szóló zöld könyv?

A zöld könyv azt kéri tőlünk, gondoljuk át, milyen gyakorlati hatása van a különböző – például a közlekedési vagy a mezőgazdasági – szakpolitikáknak. Felteszi a kérdést, hogyan lehet különféle közpolitikákon, különösen az európai kohéziós politikán keresztül biztosítani a különböző térségek harmonikus fejlődését.

A politikai döntéshozatal minden szintjén integrált megközelítésre van szükség; a közpolitikáknak ki kell elégíteniük a – megfelelően körülírt területeken élő – emberek igényeit.

A kohéziós politikának az a célja, hogy az emberek képesek legyenek a legtöbbet kihozni az általuk lakott területek adottságaiból. A zöld könyv arról indít vitát, hogy hogyan lehet ezt elérni. A konzultációs periódusban meghallgatjuk, mit mondanak az emberek, és feljegyezzük magunknak a meglátásaikat, ugyanakkor véleményem szerint konkrét aspektusokat is át kell gondolnunk.

Újra kell gondolnunk, hogyan határozzuk meg a „területi” kohézió fogalmát és a vonatkozó szakpolitikát. Az emberek egyre kevésbé szorítják be magukat a fennálló közigazgatási határok közé – ingáznak munka- és lakóhelyük között, egyre nagyobb távolságokat tesznek meg vásárlási vagy szabadidős célokból – vagyis változóban van, hogyan élnek a különböző területeken belül. Ezzel párhuzamosan az új kihívások, például a globalizáció, az éghajlatváltozás és a migráció a politikai döntéshozás összes szintjét összefogó, közös európai fellépést szükségeltetnek.

A politikai döntéshozatal minden szintjén integrált megközelítésre van szükség; a közpolitikáknak ki kell elégíteniük az emberek igényeit, méghozzá megfelelően körülírt

területeken. Ez utóbbiak a legapróbb településektől a nagyvárosi térségekig, a határmenti régióktól akár több országra is kiterjedő tenger- vagy folyóparti területekig terjedhetnek.

Előre kell lépünk az ágazati és területi politikák összeegyeztetése terén, akkor is, ha a különböző politikák önállóságát nem kérdőjelezhetjük meg. Nehéz, mégis feltétlenül szükséges – a partnerség elmélyítésével – összehangba hoznunk a magas szinten zajló európai irányítást a helyi, alulról építkező struktúrák igényeivel és preferenciáival.

Jobb döntéseket akkor tudunk hozni, ha jobban megismerjük térségeinket, a térségeken belül működő dinamizmusokat, hatásokat, forgatókönyveket és így tovább. Olyan adatokra, mutatókra és módszerekre van szükség, amelyek képesek kimutatni azt az igen összetett hatást, amelyet az egyes politikák fejthetnek ki a gyakorlatban. Jelenleg is jelentős erőfeszítéseket teszünk ebbe az irányba, például az ESPON-program keretében.

2. A zöld könyv egyik központi témája az együttműködés – Ön szerint milyen problémákat kell megoldani ahhoz, hogy tényleges együttműködés jöhessen létre a régiók között és transznacionális szinten?

A Lisszaboni Szerződés preambuluma szerint az Európai Unió elsődleges céljai között szerepel az „Európa népei közötti mind szorosabb egység” megteremtése, valamint hogy a tagállamok „az Európát megosztó határok megszüntetésére irányuló közös cselekvéssel biztosítják országaik gazdasági és társadalmi fejlődését”.

Ennek érdekében az együttműködésre kell koncentrálnunk. Akármilyen jól sikerül működtetnünk a belső piacot, korlátok akkor is maradnak.

Azt remélem, hogy a zöld könyv messzire mutató vitát fog elindítani, amely során sikerül beazonosítani a különböző típusú régiókra jellemző kihívásokat, és ezeket közös fellépéssel jobban lehet majd kezelni. A régiók közötti együttműködés, a tapasztalatok megosztása kulcsfontossággal bírhat a dinamikus és előremutató regionális fejlesztési folyamat beindításában.

A nagy kiterjedésű, transznacionális területeken, például hegyvidékeken, határokon átnyúló agglomerációkban vagy egyéb közös területeken a többszintű kormányzás lehetővé teheti fenntartható együttműködés kialakítását. Ebből a szempontból különösen fontos uniós eszköz az európai területi együttműködési csoportosulás, amely minden kormányzati szintet be tud vonni a munkájába.

3. Nem korai-e a vita a területi kohézióról, amikor a Lisszaboni Szerződést, amelybe illeszkedik, még nem is írták alá?

A vita nem korai – hiszen mindenkinek tudnia kell, hogy a területi kohézió nem új fogalom. Ezzel összefüggésben az Európai Parlament, az EU városfejlesztésért és területi kohézióért felelős minisztereinek 2007-es lipcsei informális találkozója, valamint számos, különböző típusú területeket képviselő szervezet is kérte már a Bizottságot, hogy készítsen jelentést a területi kohézióról. Ezekre a kérésekre kívántunk választ adni a zöld könyvvel.

A területi aspektus már a kezdetek óta a kohéziós politika lényegi eleme volt: a jogosultsági rendszerben, a pénzügyi források elosztásának rendszerében éppúgy, mint a programozás megszervezésében. Sokan mégis úgy érzik, a közpoli-

tikák jobban is kezelhetnék a területi szükségleteket, még ha eddig nem is született megegyezés ennek módjáról.

A Bizottság annak reményében indította el ezt a vitát, hogy sikerül közmegegyezésre jutni a területi kohézióval kapcsolatban, és sikerül közös európai megoldásokat találni. Ugyanakkor a politikai döntéshozatal folyamatát sem szabad figyelmen kívül hagyunk. A Lisszaboni Szerződésben világosan és egyértelműen megjelenik a területi kohéziós célkitűzés, előbb azonban még ratifikálni kell. A kohéziós politikának a jövőben el kell majd mélyítenie a fejlesztés területi dimenzióját, ugyanakkor egyelőre azon fáradozunk, hogy a 2007–2013-as időszak programjait sikeresen megvalósítsuk. Gondolnunk kell a jövőre, de már a jelenlegi szerződések és szabályozások keretein belül is sok minden tehetünk.

Michel Delebarre, 2008 óta a Régiók Bizottságának első alelnöke, Dunkerque polgármestere

1. Ön szerint milyen gyakorlati változásokat hoz majd a területi kohézióról szóló zöld könyv?

A legfontosabb előnye, hogy elindítja a párbeszédet. A területi kohézió fogalma alapvető fontossággal bír majd az elkövetkezendő tíz évben az Európai Unió építése során. Mit is értünk tehát alatta? Az én olvasatomban azt jelenti, hogy minden egyes térségnek legyenek reményei a jövőre nézve, és mindegyik képes legyen kialakítani egy saját igényeihez és lehetőségeihez szabott stratégiát. Ez nem jelenti azt, hogy minden terület egyforma lesz, ugyanannyi kkv-t mondhat majd magáénak vagy ugyanolyan fejlett lesz az infrastruktúrája. Minden régióban felmerülnek a területi kohézió és versenyképesség tárgykörébe tartozó belső problémák. Számunkra fontos, hogy a régiók mindegyike – sokszínűségük ellenére, és éppen abból következően is – eljátszhassa a maga színeit az „európai zenekarban”. **Nem szabad hagynunk, hogy az Unió fejlődése során akár egyetlen terület is leszakadjon, hátramaradjon.**

Ahhoz, hogy megvalósíthassuk a területi kohéziót, egy önkéntes alapon működő kohéziós politikával kell előállnunk. Nem egyfajta „mindenre jó” megoldásnak kell tekintenünk, amely orvosolja azon uniós szakpolitikák hibáit, amelyek a területi aspektust figyelmen kívül hagyva szándékosan nem változtak, mint például a kutatási vagy a mezőgazdasági politikák. Nem szabad azt hinnünk, hogy a kohéziós politika vagy a területi kohézió majd kijavítja a többi szakpolitika minden hiányosságát. Az Unió jövője érdekében erről mindenképpen el kell gondolkodnunk.

2. A zöld könyv egyik központi témája az együttműködés – Ön szerint milyen problémákat kell megoldani ahhoz, hogy tényleges együttműködés jöhessen létre a régiók között és transznacionális szinten?

Senki sem vonja kétségbe, milyen hatalmas hozzáadott értéket jelent Európa számára a területi együttműködés. Meg kell erősítenünk, mivel a területi kohézió egyik legfontosabb eszköze.

Ha közelebbről megvizsgáljuk a határmenti területeket, láthatjuk, hogy kétség kívül ezek a térségek rejtik magukban a legnagyobb lehetőségeket Európa további építése szempontjából. Itt tudunk az emberek mindennapi életére hatni. Van még akadályok a szociális biztonság vagy a közlekedés területén, de hiszem, hogy képesek leszünk legyőzni őket. Az Uniónak továbbra is úgy kell tekintenie erre a folyamatra, mint egy olyan laboratóriumra, ahol a mindennapi életben is érezhetően jelen lévő Európai Unió fejlesztése zajlik. Úgy vélem, ez nagyon fontos.

Mindenki azt szeretné, ha a bevált gyakorlatokat máshol is megvalósíthatnánk – ám ehhez pénz és megfelelő közösségi jogi háttér is szükséges. Ki kell mondanunk kertilés nélkül, hogy azok számára, akiket megválasztottak, akik az intézményekben dolgoznak vagy a térségek gazdasági-szociális vetületeivel foglalkoznak, teljeséggel elképzelhetetlen a jelenlegi együttműködési célkitűzés 2013 utáni felülvizsgálata. Továbbfejleszteni lehet. Reformok jöhetnek. De a bevált gyakorlatok átadása nem valósulhat meg pénz nélkül, és a területi együttműködés elé semmilyen korlátozást nem szabad állítani.

3. Milyen szerep vár a közszolgáltatásokra a területi kohézió kialakításában?

A lisszaboni szerződés a közszolgáltatások fogalmát egyértelműen összefüggésbe hozza a területi kohézióval. Ez a területi kohézió kialakításának egyik alapvető aspektusa. Vegyük például a postai szolgáltatásokra vonatkozó irányelvet. Biztos vagyok benne, hogy ha ennek szövegét a területi kohéziós politika kívánalmái szempontjából előzetes vizsgálatnak vetettük volna alá, nem használhattuk volna a jelenlegi formájában, hiszen nem felel meg a területi kohéziós politika igényeinek. A közszolgáltatások dimenzióját feltétlenül be kellene építeni a területi kohézió fogalmába. Ez arra ösztönözhetné Európát, hogy a közszolgáltatásokkal kapcsolatban bizonyos dolgokat felülvizsgáljon. Szerettem volna, ha a zöld könyv sokkal nagyobb hangsúlyt helyez erre az aspektusra.

■ Európa legfőbb erejét régióinak sokfélesége adja.

Andreas Faludi, az európai területfejlesztési politikai rendszerek professzora a delfti egyetemen működő OTB Lakhatási, Városi és Mobilitási Tanulmányok Kutatóintézetéből A Királyi Várostervezési Intézet (RTPI, Egyesült Királyság) és az Európai Tervezőiskolák Szövetségének (AESOP) tiszteletbeli tagja

1. Ön szerint milyen gyakorlati változásokat hoz majd a területi kohézióról szóló zöld könyv?

Mivel a területi kohézióról szóló zöld könyv vitaindító írás, nem célja, hogy bármilyen „gyakorlati változást” hozzon. Ugyanakkor természetesen felmerülhet a kérdés, hogy milyen hatásai lesznek majd az általa indított vitának. Ebből a szempontból arra számítok, nagyobb figyelmet kap majd, hogy hol élnek az emberek, hol vannak a cégek, hol helyezkednek el a helyi közösségek vagy régiók partnereikhez, versenytársaikhoz, piacaikhoz stb. képest. Más szóval – ahogy azt a közösségi stratégiák iránymutatásai is nagyon helyesen kimondják -: hogy „számít a földrajzi elhelyezkedés”. **Azt remélem, hogy a zöld könyvnek köszönhetően az állami és magánszféra szereplői összefognak majd, hogy jobban megértsék a földrajzi elhelyezkedés jelentőségét, és hogy miként számolhatnak vele. Így egymást is jobban megérthetik és javíthatják saját, illetve közös politikáikat.**

2. A zöld könyv egyik központi témája az együttműködés – Ön szerint milyen problémákat kell megoldani ahhoz, hogy tényleges együttműködés jöhessen létre a régiók között és transznacionális szinten?

Jelenleg a területi megfontolásokat és stratégiákat alapjában véve az évszázadok alatt kialakult intézményi felépítmény határozza meg: a piramis legalján helyezkednek el a települések, legfelül áll a nemzetállam, és közöttük helyezkedik el egy vagy több további szint. Ez annyira mélyen gyökerezik, hogy alig tudjuk magunkat, az intézményeinket vagy a demokratikus legitimitáció megszervezését más keretek között elképzelni. Ugyanakkor a valóság gyorsan változik,

és nagyon sok kapcsolat szeli át azokat a meggyökeresedett és erős határvonalakat, amelyeket valamikor azért húztak, hogy biztosítsák a rendet a rendszerben. Jelentős előrelépések történtek már, amelyek megkönnyítik az átjárást, de a fennálló berendezkedés még mindig nagyon erős. Az ember a „települése”, a „régioja”, a „nemzete” vagy a „választói” felé tartozik elszámolással, és a politikai legitimitáció is ezeken a fogalmakon keresztül valósul meg. Ez utóbbi jelenti talán a legnagyobb kihívást, amely a régióközi és transznacionális együttműködés előtt áll.

3. Miért olyan nehéz meghatározni a területi kohéziót? A definíció az első kérdés, amelyről a zöld könyv vitát javasol, de a kérdés más vitákban is gyakran felmerül.

A gazdasági és társadalmi kohézióhoz hasonlóan, amely fogalmakat szintén lehetetlen egyszerű meghatározással leírni, a területi kohézió is gyűjtőfogalom. 2000 és 2004 között Michel Barnier volt a regionális politikáért felelős biztos, és az ő feladata volt, hogy elindítsa a vitát a területi kohézióról. Barnier a területi kohézió több elemét is meghatározta: méltányossági megfontolásokat (pl. az emberek lakóhelyének nem szabad döntően befolyásolnia életésélyeiket, sem életminőségüket); a versenyképességet (minden egyes régió és helység a maga módján döntő szerepet játszik a növekedésben és a munkahelyteremtésben); a fenntarthatóságot és a felelősségteljes kormányzást. Ezek az összetevők különböző, időnként ellentmondásos megfontolásokat képviselnek. Ezeket minden esetben külön kell pontosítani, és lehetőleg egymással összeegyeztetni. A területi kohézió tehát csak egyfajta „felhívás keringőre”, nem maga a keringő!

Lambert van Nistelrooij, az Európai Parlament tagja, a területi kohézióról szóló zöld könyv és az ötödik kohéziós politikai jelentés riportőre

1. Ön szerint milyen gyakorlati változásokat hoz majd a területi kohézióról szóló zöld könyv?

Szeretném kihangsúlyozni, milyen nagy szükség van integrált megközelítést alkalmazó „horizontális politikákra”; ezekkel lehet ugyanis a területek kormányzását hatékonyabbá tenni. Egy-egy adott területen az uniós költségvetések és politikák remekül kiegészítik egymást. Ezért támogatom a Bizottság megközelítését, amelynek lényegét három szóval lehet kifejezni: kapcsolat, együttműködés és koncentráció. Így egész Európában áttekinthetjük, hol milyen szintet ért el a növekedés, a gazdagság. Ha a tagállamok és a regionális, illetve helyi hatóságok úgy döntenek, az uniós alapokból „fejlődési csúcsokat” is lehet támogatni. Új joganalyok jelennek meg a regionális fejlesztésben, például a határokon átnyúló, illetve metarégiók, amelyeket a balti régióban is találunk. Ezek a fejleményeken kívül a területi kohézió az összes európai régióban nagy hangsúlyt fektet a fenntartható fejlődés, valamint a verseny támogatására. **Az európai alapok odaítélésekor a jövőben azt is figyelembe fogjuk venni, hogy munkánk célja a szimmetrikus, többpólusú és kiegyensúlyozott Európa kialakítása.**

2. A zöld könyv egyik központi témája az együttműködés – Ön szerint milyen problémákat kell megoldani ahhoz, hogy tényleges együttműködés jöhessen létre a régiók között és transznacionális szinten?

Az első és legfontosabb dolog az, hogy a régiók rengeteget tanulnak egymástól, és megosztják egymással a tapasztalataikat az olyan programok keretein belül, mint például a Régiók a gazdasági változásért, a Tudás régiói vagy az Európai Szomszédsági Program kezdeményezés. Európában nagyon erős hagyományai vannak a régiók közötti és a határokon átnyúló együttműködésnek. Az állami és magánberuházások, valamint a nyitott koordináció vagy az innovációs ökoszisztéma ugyanakkor modern fogalmak, amelyeknek szintén meg kell adnunk minden támogatást. A régiók és a városok azok a területi platformok, ahol a különféle politikák összekapcsolódnak egymással, és kibontakozik a hozzáadott értékük.

A 2007–2013-as időszakra a 3. célkitűzést (vagyis az együttműködést) pénzügyi szempontból korlátok közé szorították. Én azt javaslom, hogy adjunk nagyobb lendületet ennek a célkitűzésnek. A régióközi és határokon átnyúló együttműködés rengeteg haszonnal jár: ezt a hasznot hangsúlyosabban kell tenni.

3. Nemrég jelent meg a zöld könyv. Ennek fényében mennyiben tud a Parlament hozzájárulni a területi kohézióról folyó politikai vita előmozdításához?

A területi kohézióról szóló vita jelenlegi stádiumában a Parlament új és kihívást jelentő gondolatok felvetésével járul majd hozzá a kohéziós politika jövőjéről indított vitához. Fontos, hogy az érintettek olyan horizontális fogalomként gondoljanak a „területi kohézióra”, melynek célja, hogy meghatározza, milyen területi hatásokat fejtenek ki a kohéziós és ágazati politikák az egyes földrajzi területekre.

Ezért az Európai Parlamentnek határozottan ki kell állnia amellett, hogy a Bizottság konzultációs folyamatának lezárta követően jelenjen meg egy fehér könyv is a területi kohézióról. Csak ez teszi majd lehetővé, hogy a „területi kohézió” fogalma konkrét rendelkezésekben öltson testet, amelyeket azután beillesztenek legközelebbi, a strukturális alapokat a 2013 utáni időszakban szabályozó jogszabálycsomagba. Úgy hiszem, hogy az Európai Parlament az eddigieknél erősebb kézzel védelmezi majd politikáink területi dimenzióját. És ez a megközelítés az egész európai térségre jellemző lesz, nem csak a szegényebb régiókra!

Az együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje segíti az innovációs ökoszisztémák kialakulását és fokozza a versenyképességet.

Jesús Bedoya Vega, a Kantábriai Regionális Gazdasági és Pénzügyminisztérium gazdasági főigazgató-helyettese

1. Ön szerint milyen gyakorlati változásokat hoz majd a területi kohézióról szóló zöld könyv?

A zöld könyv igen érdekes dokumentum, amely gondolatokat ébreszt, valamint vitát indít a területi kohézióhoz köthető fogalmakról. A gyakorlatban azonban a vita sikerét visszaveti, hogy a pénzügyeket illetően nincsen benne elég konkrét ötlet és megoldás. Pedig a dokumentumban megfogalmazott ötletek megvalósítása szempontjából a pénzügyi aspektusok alapvető fontossággal bírnak.

2. A zöld könyv egyik központi témája az együttműködés – Ön szerint milyen problémákat kell megoldani ahhoz, hogy tényleges együttműködés jöhessen létre a régiók között és transznacionális szinten?

Kiindulásként nagyon fontos, hogy meghatározzuk és pontosan körülírjuk, milyen jellegűek, milyen jellemzőkkel bírnak az egyes együttműködés-típusok. Más kihívások, problémák és megoldások merülnek fel a határmenti együttműködések kapcsolatban, mint a transznacionális vagy a régióközi együttműködések esetében. A régiók határai mentén megvannak az együttműködési kultúra hagyományai, éppen ezért csak akkor növekedhet a transznacionális együttműködésekben résztvevő szereplők elkötelezettsége, ha a már létező együttműködési területeket sikerül megerősíteni, megszilárdítani.

3. Ön hogyan látja a délnyugat-európai térségben létrejött transznacionális együttműködést, amelyben az Ön régiója tölti be az irányító hatóság szerepét?

Nagyon is kedvezően: az elmúlt években komoly előrelépés történt. Ennek köszönhetően több mint ötszáz délnyugat-európai szervezet indíthatott be közös együttműködési projekteket, még olyan területeken is, ahol tudomásunk szerint korábban nem történt kísérlet az együttműködésre. Ez az együttműködés valódi sikere.

Az egészségügyi ellátás ideális terep a határokon átnyúló együttműködés számára.

Az európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) – a zöld könyv céljainak megvalósulása

„A területi kohézió lényege a mai valósághoz és kihívásokhoz való alkalmazkodás. Ez a fenntartható növekedés és fenntartható munkahelyek európai modellje” – mondta Danuta Hübner, a regionális politikáért felelős biztos, amikor megnyitotta a kohéziós politika jövőjéről folytatandó vitát.

Az EGTC-vel egyszerűbbé válik a határokon átnyúló együttműködés.

A területi kohézióról szóló zöld könyv az EU egészének harmonikus fejlődéséről beszél, valamint annak szükségességéről, hogy az emberek saját régiójuk jellemző adottságait a legoptimálisabban kihasználhassák. A zöld könyv szerint a versenyképesség azon múlik, hogy sikerül-e kapcsolatokat kiépíteni más területekkel a közös előnyök összehangolt és fenntartható módon történő kihasználása érdekében; ha azonban e közös előnyök egyszerre több különböző régiót vagy több tagállamot érintenek, az meglehetősen bonyolult helyzeteket teremthet. A szorosabb területi együttműködés megkönnyítése céljából a Bizottság kidolgozta az „európai területi együttműködési csoportosulás” (EGTC) koncepcióját, amely leegyszerűsíti az Európán belüli területi együttműködés adminisztrációját és pénzügyi ellenőrzését.

Mi az EGTC?

Az EGTC koncepcióját egy 2006-os rendelet vezette be, válaszul arra, hogy határokon átnyúló európai régiók és hasonló szervezetek egyre erőteljesebben sürgették együttműködésük jogi kereteinek kialakítását. Egy EGTC-ben legalább két tagállamból származó szervezeteknek kell részt venniük. Elvileg lehetőség van arra is, hogy az EU-n kívüli tagja legyen az EGTC-nek. A tagok bármilyen kormányzati, regionális vagy helyi szintű szervek, társulások, illetve bármilyen egyéb közjogi intézmények lehetnek.

Az EGTC megalakításának az alábbi fő tevékenység típusok valamelyikére kell irányulnia: egyrészt foglalkozhat európai területi együttműködésben megvalósuló programok vagy projektek végrehajtásával, másrészt tevékenysége az EU által társfinanszírozott egyéb, területi együttműködésben megvalósuló fellépésekre is kiterjedhet. Ezen kívül olyan egyéb tevékenységet is végezhet, amely nem kapcsolódik uniós finanszírozású projektekhez.

Mi a haszna az EGTC-alapításnak?

A kohéziós politika terén alkalmazott megközelítést egyre inkább a decentralizáció jellemzi: a 2007–2013 közötti időszak

programjai a régió alatti szinten működő közjogi szervezetek bevonását szorgalmazzák, hogy ezzel erősítsék a többszintű kormányzást. A különféle szervezetek jobban érvényesíthetik érdekeiket, ha egyesítik erejüket és jogi személyiséget hoznak létre: ez egy újabb módja annak, hogy a programok végrehajtásában a regionális és a nemzeti kormányokkal egyenrangú félként vehessenek részt.

Az EGTC alapításával járó bonyodalmak jellegükből adódóan elrettentőnek tűnhetnek, de amint a csoportosulás megkezdte működését, megszűnnek a határon átívelő együttműködés olyan akadályai, mint a jogrendszerek, a közigazgatási struktúrák és a kultúrák közötti különbségek, hiszen a csoportosulás rendezett keretben, egy egységes szabályozásnak megfelelően működik. Ez az integrált megközelítés jogilag elismert alapot biztosít a résztvevők számára az adminisztráció különféle szintjeinek és formáinak összehangolásához, és a résztvevőket egy rájuk nézve jogi kötődéssel rendelkező jogrendszer hatálya alá vonja. Így a csoportosulás számára adott a megfelelő méret, biztosított a politikai elkötelezettség és adottak az erőforrások, továbbá – ami nagyon fontos – a tagok az igények hatékony felmérésére alapozva a meglévő know-how-t területi stratégiák kidolgozására és végrehajtására használhatják.

Egy alakulóban lévő EGTC

Az Eixo Atlántico tanúsága szerint igen élénk a régiók közötti transznacionális együttműködés a spanyolországi Galicia és Észak-Portugália között.

A Galiciából és Észak-Portugáliából 34 várost tömörítő Eixo Atlántico 1992-ben kezdte meg működését, eredetileg azért, hogy az INTERREG keretében összefogja az érintett régiók finanszírozást igénylő pályázatait. Azután gyors bővülés következett, ami ösztönzőleg hatott a fenntartható fejlődés határon átnyúló stratégiáira vonatkozó politikai vitára is.

Jóllehet a megtett útnak megvoltak a buktatói – az EGTC bevezetését megelőzően a határon átnyúló jogi keretek hiányából adódóan egyes, a közigazgatás különböző szintjein működő szervek úgy érezték, hogy a csoport az ő feladatkörüket veszélyezteti – a regionális csoportosulás sikeresnek bizonyult. Immár tizenötödik éve tudja tartani a költségvetését, éppen egy EGTC megalakításán munkálkodik, emellett pedig olyan stratégiákat működtet, mint az új technológiákat népszerűsítő, ún. Helyi Digitális Agenda i2020, valamint a kutatók kapcsolatépítését lehetővé tevő Tanulmányi Szolgálat.

A területi kohézióról szóló párizsi konferenciáról jelentjük

Területi kohézió – azt hisszük, kell nekünk, de nem tudjuk pontosan, mit jelent

Vajon az együttműködés és a verseny kölcsönösen kizárják egymást? Vajon a kohéziós pénzeket a GDP tekintetében lemaradó területek támogatására vagy a kiemelkedő teljesítményt nyújtók erősítésére kell-e fordítani? Tulajdonképpen mennyire használható mutató a GDP? Ez csupán néhány azon kérdések közül, amelyek a területi kohézióról és a kohéziós politika jövőjéről rendezett konferencián elhangzottak. Az eseményen – amelynek 2008. október 30–31-én Párizs adott otthont – számos tagállamból több mint ezer küldött, valamint a szakpolitika és a tudomány területéről érkező előadók vettek részt. A Panorama is jelen volt a konferencián, és beszámol a megvitatott témákról, a párhuzamosan rendezett műhelymegbeszélésekről és a záró kerekasztal-beszélgetésről.

Az előadók egyetértettek abban, hogy nem könnyű megragadni a területi kohézió fogalmának lényegét, de ez csak fokozza a vita szükségességét. Égető szükség van konszenzus kialakítására azzal kapcsolatban, mit is jelent ez a fogalom, és hogyan kell azt a gyakorlatban felmerülő konkrét helyzetekre lefordítani, tekintettel a fogalom Lisszaboni Szerződésben betöltött szerepére. Bár egyelőre nem történt meg a szerződés ratifikálása, az előadók egyöntetűen reményüket fejezték ki, hogy a szerződés aláírására sor fog kerülni, ami pedig szükségessé teszi a területi kohézió fogalmának meghatározását és a fogalomhoz kapcsolódó hosszú távú perspektívák megfogalmazását.

A konferenciát megnyitó francia területfejlesztési államtitkár, Hubert Falco olyan szélesebb körű vita szükségességét hangsúlyozta, amelybe az aktívan tevékenykedő érintettek mellett bekapcsolódhat bárki, aki úgy érzi, hogy van mondanivalója. „Ez a konferencia azt jelzi, hogy készek vagyunk megkezdni egy helyi szinttől az európai szintig terjedő párbeszédet, én pedig a mai és holnapi nap folyamán sorra kerülő eszmecsere tanulságait a november 25–26-i marseilles-i miniszteri találkozó elé fogom tární” – mondta az államtitkár a rendezvény megnyitásakor. A nyilvános konzultáció február végéig tart.

A különböző műhelyviták során megfogalmazott következtetések összefoglalásával kezdődő zárónapon az előadóknak lehetőségük nyílt arra, hogy a hallgatóság kérdéseire válaszoljanak. A kohéziós politika jövője volt a fő téma azon a záró kerekasztal-beszélgetésen, ahol többek között Danuta Hübner regionális ügyekért felelős uniós biztos, Pierre Dartout (a területfejlesztésért és a területek versenyképességéért felelős tárcaközi küldött Franciaországból), valamint Mario Pezzini, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) állami kormányzati és területfejlesztési ügyekért felelős igazgatóhelyettese fejtette ki gondolatait.

A vita elindításával „kinyitották Pandora szelencéjét”

A globalizáció hatása a pénzügyi piacok most tapasztalt sérülékenységére, az éghajlatváltozás, a demográfiai trendek mind azt erősítik, hogy az EU valamennyi régiójában alkalmazkodni kell a kialakuló helyzethez.

A nagyteremben összegyűlt küldöttek gyakorlatilag egybehangzó értékelést hallhattak mindarról, ami elkerülendő, vagyis arról, hogy milyen ne legyen a területi kohézió: a pénzeket nem szabad a rosszul átgondolt ágazati politikák által okozott károk jóvátételére szolgáló kompenzációnak tekinteni. „Az ágazati szakpolitikai tevékenység minden fázisában figyelembe kell venni az érintett területet, különben csak az időnket vesztegetjük” – mondta Michel Delebarre, a Régiók Bizottságának alelnöke. Elmondása szerint intézményük szilárd meggyőződése, hogy a területi kohézió nem tekinthető egy olyan eszközkészletnek, amely az egyéb szakpolitikák végrehajtása kapcsán felmerülő problémák okozta károk kijavítására szolgál.

Az előadók különböző elképzeléseket fogalmaztak meg arról, mit jelentsen a kohézió, és hogyan kellene megvalósítani a céljait, de abban mindannyian egyetértettek, hogy a vita – bármilyen bonyolult is – kulcsfontosságú, és olyan kérdéseket kell megválaszolni, mint: Szükség van-e területi kohézióra vagy sem? Mit kellene finanszírozni, és ki kapja a támogatást? Integrált vagy ágazati politikákra van-e szükség? Mi a többszintű kormányzás szerepe? Hogyan illeszkedik a területi kohézió más szakpolitikákhoz? E vita megkezdését Pandora szelencéjének kinyitására hasonlította Jan Olbrycht, az Európai Parlament REGI bizottságának tagja, amikor egyértelműen azt hangoztatta, hogy bármennyire is vitatott a téma, foglalkozni kell vele és világosan kell beszélni róla. „A vita hasznos volt az állam fejlesztése szempontjából is, az újabb tagállamok számára pedig a helyes kormányzáshoz vezető tanulási folyamat részének tekinthető” – mondta.

A kohézió és a közös agrárpolitika

Európa 50%-a túlnyomórészt vidéki terület, amely a lakosság körülbelül 20%-ának ad otthont. Közép- és Kelet-Európában jellemzően nagyobb az olyan vidéki területek aránya, amelyeknek egyszerre kell szembenézniük a migráció és a modernizáció kihívásaival. Változáson megy keresztül a vidéki területek hasznosításának módja, funkciójuk pedig a földrajzi viszonyok vagy a nemzeti politika miatt gyakran eltér egymástól a különböző tagállamokban. **Egy dolog azonban az EU egészére igaz: a vidéki régiókban tapasztalhatók az egy főre jutó GDP mértékének legnagyobb eltérései.**

A Bizottság előrejelzései szerint 2014-ig ötmillió munkahely fog megszűnni a mezőgazdaságban. Gazdasági szempontból ugyanakkor mégsem szabad a vidéki régiókat eleve hanyatlónak tekinteni.

Néhány a megvitatott pontok közül:

- A KAP területi dimenziója tagadhatatlan, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a „hátrányos helyzetű terület” státusz, az agrárkörnyezetvédelmi intézkedések, a LEADER és különböző termelési típusok szorosan kötődnek a földrajzi viszonyokhoz.

Felmerülő kérdések: Következik-e a fentiekből, hogy meg kell erősíteni a KAP területi dimenzióját? Hozzá kellene-e járulnia a KAP-nak a kohézióhoz? Szükségük volna-e a szakpolitikáknak területi hatástanulmányokra?

- A vidéki területek sokféle kihívással néznek szembe, amelyek közül néhány a KAP és a kohéziós politikák lényegét érinti. A tagállamok által tapasztalt nehézségek valószínűleg részben azzal magyarázhatók, hogy nem világos a célok és a tevékenységek megosztása a kohéziós és a vidékfejlesztési politikák között.

Felmerülő kérdések: Szükség van-e a vidéki területek fejlődéséhez hozzájáruló kohéziós politikai intézkedések értékelésére? Vajon szükség van-e egy olyan európai politikára, amely kizárólag a vidék problémáival foglalkozna? Újra kellene-e értékelni a regionális pénzek kezelését? Hogyan lehet gondoskodni a több ágazatra kiterjedő és többszintű kormányzásról?

Fenntartható fejlődés

Európa számára napjainkban az egyik legnagyobb kihívást egy olyan gazdasági rendszer megteremtése jelenti, amely összhangba tudja hozni a versenyképességet, a szénfelhasználás korlátozását és az energiaellátás biztonságát. A megújuló energiaforrások használatának ösztönzése magával hozza a viszonylag csekély mértékű termelésről a tömegtermelésre történő átállást. A kohéziós politika szempontjából a feladat a növekedésre és a munkahelyekre hangsúlyt fektető lisszaboni stratégia céljainak a fenntartható fejlődésre összpontosító götebörgi stratégia céljaival való összehangolása.

A kibocsátás-kereskedelmi rendszer, a megújuló energiaforrások ösztönzése, az energiahatékonyság, valamint a széndioxid-leválasztási és földalatti tárolási módszerek javítása mind a gázkibocsátások visszaszorítását segítik majd elő. **A tagállamok egyértelmű elvárása az, hogy a tőlük egyenként megkövetelt célok meghatározása során tekintettel legyenek a nemzeti szintű területi tényezőkre.**

Az éghajlat változása és annak hatásai kétségtelenül különbözőképpen fogják érinteni a különböző régiókat. Azt, hogy a területek mennyire lesznek képesek kezelni a problémát, az fogja meghatározni, hogy milyenek a földrajzi viszonyaik, illetve hogy milyen stratégiát követtek és a múltban milyen döntéseket hoztak a területfejlesztés, az energiapolitika és a gazdasági fejlődés terén.

Ezzel kapcsolatban többek között a következő kérdések merülnek fel:

- Az éghajlatváltozás elleni küzdelemben miért kell fontos feltételnek tekinteni a diverzitást és a területek potenciálját?
- Döntő jelentőségű-e az éghajlatváltozás elleni küzdelemben a közösségi, a nemzeti és a helyi szintű közigazgatási szervek fellépése?
- Milyen mértékben függ a fenntartható fejlődést szolgáló területi stratégiák sikere a götebörgi stratégia és a lisszaboni stratégia integrálásától?

Területi kohézió és kormányzás

A Panorama részt vett a kormányzásról rendezett műhely-megbeszélésen, ahol kulcsfontosságú szempontként merült fel, milyen nehéz meghatározni a terület fogalmát: közigazgatási értelemben vett területi egység értendő-e alatta vagy maga a földterület? Ha maga a földterület, akkor a rajta élő emberekkel együtt vagy azok nélkül értendő-e? Ráadásul a kormányzás fogalmának értelmezése is eltér egymástól a különböző tagállamokban. „Miért nincsenek egyetemi kurzusok a kormányzásról?” – tette fel a kérdést Jean-Marie Beaupuy, az Európai Parlament egyik francia képviselője.

A kormányzás különböző szintjei közötti és a területek közötti együttműködés kérdését egyaránt megvitatták. Beaupuy úgy véli, a kormányzás akkor a leghatékonyabb, ha egyaránt magában foglalja az intézmények általi – vagyis törvényes – kormányzást, illetve a partnerségen alapuló kormányzást, amelyben az állampolgárok igényeire az államigazgatástól elvártakon túlmutató módon reagáló önkéntes szervezetek vesznek részt. „Egy ilyen típusú együttműködés keretében meg lehet nevezni a tárgyat, fel lehet tární a problémát, cselekvési tervet lehet elfogadni és azt meg lehet valósítani” – mondta, hozzátéve, hogy az alapvető nehézséget nem a szükséges pénz okozza, hanem az emberi természet. – „**Meg kell értetni az emberekkel, hogy a hatalom megosztása nem jelent rájuk nézve fenyegetést.**”

Egyes tagállamokat visszatart az, hogy fenyegetésként érzékelik, amikor határ menti régiók együttműködő, interaktív

csoportosulásokat hoznak létre. A konferencia hallgatósága ugyanakkor megtudhatta, mennyi mindent lehet tenni a közös célok elérése érdekében az „európai területi együttműködési csoportosulás” (EGTC) formájában testet öltő, régiók közötti, határokon átnyúló együttműködés keretében. Udvardi Péter, az egyik első uniós EGTC, az Ister Granum igazgatója elmondta, hogy az érintett magyarországi és szlovákiai régiók azonnal megragadták az EGTC-alakítás lehetőségét: „A közös intézmények hiánya korábban ugyanis visszavetette a régiót.” Tanácsadó testületükben helyet kapnak a térség legfontosabb munkaadóinak számító három legnagyobb cég képviselői, három ipari és kereskedelmi kamara, valamint a civil szervezet regionális parlamentjének négy tagja. Az együttműködés a logisztika, a televízió- és rádióműsorszórás, az ipar és az egészségügy területére terjed ki – ezek terén regionális rendszer kiépítésére került sor –, valamint a turizmusra, amelynek keretében a régiókat behálózó tematikus útvonalakat alakítottak ki.

Az EU balti-tengeri stratégiájáról beszámoló **Colin Wolfe, a regionális politikai főigazgatóság területi együttműködési osztályvezetője** így foglalta össze, hogyan éli meg az eseményeket a gyakorlatban: „**A kohézió lényege, hogy áthidaljuk a távolságot, leküzdjük a széttagoltságot és az egyenlőtlenséget.**”

E témával kapcsolatban a következő kérdések merülnek fel:

- Szükség lenne-e európai szinten a területfejlesztéssel foglalkozó miniszterek tanácsára?
- Hogyan kellene fokozni a területi hatást kifejtő uniós szakpolitikák koherenciáját a fenntartható fejlődés nemzeti és regionális szintű támogatása érdekében?
- Hogyan erősíthető a transzeurópai együttműködés az összekapcsolódás és a területi integráció megkönnyítése céljából?

Hogyan illeszkedik a területi kohézió a lisszaboni folyamatba?

A kohézióról szóló negyedik jelentés szerint nőtt a veszélye a területi kiegyensúlyozatlanságnak, amely abból adódik, hogy a növekedés, az innováció és a termelés az Unió legdinamikusabb régióiban koncentrálódott. Ez megerősíti annak szükségességét, hogy számolni kell a lisszaboni stratégia különböző területekre gyakorolt hatásával, valamint e területeknek a stratégia adta lehetőségek kihasználására való képességével.

A legtöbben egyetértenek abban, hogy a lisszaboni stratégia céljainak meghatározása és végrehajtása során nagyobb figyelmet kell szentelni a területi diverzitásnak, valamint alaposabban

meg kell vizsgálni, milyen mércével mérik és határozzák meg a területeket.

A területi együttműködés felgyorsítja a helyes gyakorlatok terjedését és átadását, a kohéziós politika egésze pedig – céljaival és eszközeivel – jelentősen támogatja a lisszaboni stratégiát.

Ezzel kapcsolatban többek között a következő kérdések merülnek fel:

- Ha a gazdasági, társadalmi és területi kohézió lényege a gazdasági tevékenység kiegyensúlyozott eloszlása, mi az állami hatóságok szerepe annak biztosításában, hogy az adottságok és lehetőségek kiaknázása Európa valamennyi területén a lehető legoptimálisabb legyen?
- Segíthet-e a területi kohézió abban, hogy az EU elérje a növekedés és a foglalkoztatás terén kitűzött céljait?
- Milyen innovációs politikák bevezetése szükséges annak elkerülése érdekében, hogy a jó adottságú területek és a kevésbé fejlett területek között technológiai szakadék alakuljon ki?
- Vajon az erősségek és gyenge pontok egyedi értékelésén, valamint a helyi partnerségeken alapuló, specifikus regionális innovációs stratégiáknak a regionális politika rendszeres elemeivé kellene-e válniuk?

Merre tovább?

A konferencia záróértekezletén több volt a kérdés, mint a válasz, több problémát vetettek fel, mint ahányra megoldást találtak, de a kérdések konkrétak voltak, a problémákat pedig pontosabban meghatározták. A regionális politikai főigazgatóság főigazgató-helyettese, Katarina Mathernova előző nap elhangzott vitaindító megjegyzése, amely szerint „a területi kohézió fogalma **nehezen megragadható, de egyre több jelentéssel telik meg**”, beigazolódni látszott.

Jóllehet a területi kohézió fogalmát bevezető Lisszaboni Szerződést még nem ratifikálták, a konferencián egyértelműen kiderült, hogy a téma kapcsán számtalan vélemény és aggály fogalmazódik meg: Mennyire fogja elvonni a területi együttműködés a tagállamok hatáskörét? Hogyan lehet megoldani a gyakorlatban, ha minden szinten, minden szakpolitika tervezése során figyelembe kell venni a területi kohéziót és a területek egyedi jellemzőinek értékelését? „Térségspecifikus”, „alkalmasabb mutatók”, „a térkép alaposabb tanulmányozása”, „a pénzeket ne tekintsük elsősegély-csomagnak”, „szimultán együttműködés és verseny”: nem kétséges, hogy a témáról még nagyon sok vita fog folyni, és igencsak időszerű a Bizottság zöld könyve és az azt követő nyilvános konzultáció.

A határok nem jelenthetnek akadályt a területi kohézió előtt.

Hol is tartunk tehát most? Andreas Faludi, a Delfti Műszaki Egyetem területpolitikai rendszerekkel foglalkozó oktatója szerint most nem iránymutatásokat és rendeleteket kell fogalmazni, hanem transznacionális szinten és nemzeti szint alatt működő felülvizsgálati csoportok által végzett módszeres hatástanulmányok mellett a „pragmatikus szakpolitikai tervezés” folytatására, és a kohéziós politikák minden szinten történő energikus megvalósítására van szükség.

A „terület” szó meghatározása kényes dolog: a szó egyrészt a nemzetállamok eszméjéhez kapcsolódik – hiszen az országok terület nélkül nem országok –, másrészt napjainkban az emberi szándék eredményeként is kialakulhatnak „területek”. „E két fogalom ellentmond egymásnak” – mutatott rá Faludi, hozzátéve, hogy a tagállamok nagyon nehezen akarják hatásköreiket transznacionális csoportoknak átengedni.

Míg a tagállamok adott esetben nehezen hiszik el, hogy a régiók közötti együttműködés javíthatja a versenyképességet és jobbá teheti a polgárok életét, az erről már meggyőződött szakpolitikusok számára inkább az okoz problémát, hogyan ítélik meg, milyen gyakorlati hatást sikerül elérniük. A leggyakrabban használt mutató – a GDP – nem alkalmas a helyzet kellően finom részletekbe menő leírására. Mathernova kifejtette, hogy a mutatóknak normatív vagy leíró funkciójuk lehet; az előbbi kategóriában a GDP, markáns jellege miatt meghatározó fontosságú és az is marad; ami a második kategóriát illeti, a Bizottság jelenleg dolgozik az Eurostattal a jelenségek dinamikájának jobb megértésén.

Bármire is jutnak, az aligha lesz mindenkinek kedvére való. „A mutatók kérdése tényleg probléma, hiszen minden tagállam megpróbálja azokat saját tartalommal megtölteni” – mondta Faludi.

Amint Hübner biztos kifejtette: „Egyrészt létezik egy belső piac, amelynek szerkezete a versenyképességet szolgálja, és adott az eurozóna stabil makroökonómiai kerete. Másrészt ott a kohéziós politika, amely a társadalmi-gazdasági harmónia tiszteltetésére és a szolidaritás védelmére épül. **Szükségünk van egy olyan kohéziós politikára, amely valamennyi társadalom, terület és régió számára megfelelő. Egyféle pénzt használunk, egységes a piacunk, legyen egységes a kohéziós politika is.**”

A hitelválság árnyékában

Jóllehet a konferencia tervezésekor még senki sem gondolta volna, a pénzügyi piacokon uralkodó káosz innovációs projektek ezreit sodorhatja veszélybe Európaszerte, miközben súlyosan érinti a munkahelyeket és a vállalkozói szférát is.

Michael Ralph – a foglalkoztatásért, szociális ügyekért és esélyegyenlőségért felelős biztos, Vladimír Spidla szóvivője – aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a válság alááshatja mindazt, amit a lisszaboni stratégia keretében eddig sikerült elérni. „A szociális alapokat fel lehet és fel is kell használni a munkavállalók és a cégek ösztönzésére – ez nélkülözhetetlen a jövőbeli fejlődéshez. **Soha nem szabad elfelednünk, hogy recesszió idején mindig a leggyengébbek szenvednek leginkább.**”

Alain Rousset, a Francia Régiók Társulásának elnöke a konferenciát megelőző, nyitó sajtóértekezleten egy ördögi kör veszélyét vázolta fel. Sürgette, hogy rövid távú finanszírozással segítsék át az EU-n belüli vállalkozásokat és kutatóintézeteket a következő egy-két éven. „Most az a cél, hogy a pénzügyi válság hatását és időtartamát a minimálisra korlátozzuk. Fennáll a veszélye, hogy gátoljuk a hitelezői befektetéseket, mert a hitelforrások elapadása miatt az innovációs munka is áll.” Rousset szerint féltő, hogy ha nincs jelentős állami hitelezés, a bankok nem fognak közbelépni.

A Bizottság küldöttei biztosították a konferencia résztvevőit arról, hogy folyamatban vannak pénzügyi intézkedések a tagállamok helyzetének megkönnyítése érdekében.

Helyszíni vélemény

„Nagyon jól szervezett és érdekes volt ez a konferencia, az előadók lendületes előadásokat tartottak. Bár most már világosabbak a kulcsfontosságú szempontok, érdekes lett volna azokat is meghallgatni, akik nem értenek egyet a kohézió eszméjével és annak területi dimenziójával. Érdekes volna hevesebb vitát generálni.”

Concha Játiva Sevilla – regionális politikai szakértő Valencia tartományi kormányának gazdasági főigazgatóságán.

Mit jelent a terület az Ön számára?

IT

Territorio – körülhatárolt, kormányzás alatt álló földterület

DE

Gebiet – tér

Territorium – földterület a rajta élő emberekkel együtt

FI

Alue – térség

FR

Territoire – földterület a rajta élő emberekkel együtt

EN

Territory – valaki tulajdonában lévő földterület

Terrain – telek, különös tekintettel annak fizikai tulajdonságaira

EL

Έδαφος – föld, földterület, térség

Eseménynaptár

Időpontok	Esemény	Helyszín
2009. február 5–6.	Konferencia az EU balti-tengeri stratégiájáról http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/events_en.htm	Rostock (DE)
2009. február 9–13.	Az Európai Bizottság Közlekedési és Energiaügyi Főigazgatósága, az uniós intézmények és a fenntartható energiagazdálkodás legfőbb érintettjei szervezésében harmadik alkalommal kerül sor a fenntartható energia európai hetére (EUSEW) http://www.fedarene.org/events/Fedarene_events/Eusew_2009/Eusew2009_events.htm	Brüsszel és más városok szerte Európában
Február vége	Végéhez érkezik a területi kohézióról szóló zöld könyv kapcsán indított nyilvános konzultáció. A konzultáció eredményeinek elemzése a tavasz végéig tart	
2009. június 21–24.	„Az innováció jövője” című konferencia az ISPIM szervezésében, az Osztrák Szövetségi Gazdasági Kamara épületében, a DANUBE (Európai oktatási és kutatási, technológiai, pénzügyi stratégiai és innovációs konzultációs programok) támogatásával http://conference.ispim.org/	Bécs (AU)
2009. augusztus 25–29.	Az Európai Regionális Kutatások Tudományos Társaságának 49. éves kongresszusa http://www.ersa.org/spip.php?rubrique2	Łódź (PL)

Szóljon hozzá Ön is!

Február végével lezárul a területi kohézióról szóló zöld könyvvel kapcsolatos konzultációs folyamat, és a Bizottság kíváncsian várja, hogy Önnek mi a véleménye erről a témáról.

A konzultáció kapcsán indított honlap, melyen maga a zöld könyv szövege és az Ön véleményének közzéadására alkalmas felület található, a következő internetcímen érhető el:

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/index_hu.htm

Ha bővebb információra volna szüksége arról, hogyan küldheti el hozzászólását, kitől kaphat további tájékoztatást és érdekes háttéranyagokat, kérjük látogasson el a következő oldalra:

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/consultation_hu.htm

A hozzászólásokat az interneten hozzuk majd nyilvánosságra. Feltétlenül olvassa el a honlapon található adatvédelmi nyilatkozatot, amely tájékoztatást nyújt arról, hogyan kezelik személyes adatait és hozzászólását.

REGIOnális kapcsolatok

A Balti-tengeri régió jövője

A Bizottság felkéri Önt, hogy a Balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia honlapján szóljon hozzá a stratégia tervezetéhez, fogalmazza meg azzal kapcsolatos véleményét. A november elején indult nyilvános konzultáció 2008 végéig tartott. A hozzászólásokat az interneten hozzák majd nyilvánosságra. A stratégia arra irányul, hogy a régiót környezetvédelmi szempontból fenntarthatóvá, gazdaságilag virágzóvá, jól megközelíthetővé, vonzóvá és biztonságossá tegye. A konzultációs dokumentum számos kérdést felvet: hogyan lehetne a finanszírozás a leginkább célirányos, hogyan kellene egyensúlyba hozni a környezetvédelmi igényeket a régió fejlődésével és növekedésével, és hogyan lehetne ésszerűbben megszervezni a tenger hasznosítását? E rendkívül összetett, nyolc tagállam, Norvégia és Belarusz mellett az Orosz Föderáció egy része által is határolt terület problémáinak megoldásához minél több konstruktív hozzászólásra van szükség. A stratégia végleges változata 2009 júniusában közlemény formájában kerül majd a Tanács elé. Ezzel egy időben az EU kohéziós politikai programjainak irányító hatóságai Svédországban ülnek össze, hogy a stratégiában megfogalmazott cselekvésekhez hozzárendeljék a kohéziós politika keretében rendelkezésre álló forrásokat. A Panoráma magazin a későbbiekben egy teljes számát a balti régióknak fogja szentelni. http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/baltic/consultation_en.htm

Az Eurostat évkönyve a régiókról

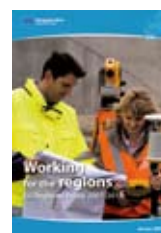
Az Eurostat régiókkal foglalkozó évkönyvének 2008-as kiadása az EU 27 tagállamának 271 régiójában, valamint a három tagjelölt ország (Horvátország, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság és Törökország) és a négy EFTA-ország (Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc) régióiban bekövetkezett legutóbbi gazdasági, társadalmi és demográfiai fejleményekről nyújt áttekintést. Az Európai Közösségek Statisztikai Hivatalának évkönyve adatok széles tárházát tartalmazza a statisztika különböző területeiről, és a lakosságnak, a városi statisztikáknak, a GDP-nek, a háztartások gazdálkodásának, az üzleti szféra szerkezetére vonatkozó statisztikáknak, a munkaerőpiacnak, a közlekedésnek, a turizmusnak, a tudománynak, technológiának és innovációnak, az egészségügynek, a mezőgazdaságnak, a munkaerő-költségeknek és az ágazati termelékenységnek szentel egy-egy külön fejezetet. <http://ec.europa.eu/eurostat>

„Kapcsolatépítés az eredményekért” konferencia és a 2009-es Regiostars díjak

„Kapcsolatépítés az eredményekért” címmel 2009. február 16–17-én rendezi meg az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatósága a Bizottság egyéb szolgálataival és a Régiók Bizottságával együttműködésben a „Régiók a gazdasági változásért” kezdeményezés éves konferenciáját. A konferencia célja, hogy lehetővé tegye a több mint 500 résztvevő számára, kilenc műhelymegbeszélés keretében, a növekedésre és munkahelyteremtésre irányuló lisszaboni stratégia regionális szintű megvalósítására vonatkozó, helyes gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatok cseréjét és a kapcsolatépítést. Az európai regionális politikának és eszközeinek megvitatása révén a régiók tanulhatnak egymástól, illetve a helyes gyakorlatok és helyes kormányzás példáit a már bejáratott politikák és programok keretében átültethetik a gyakorlatba. Résztvételi szándékukat december elejétől jelezhetik az Inforegio honlapon.

Február 16-án este a regionális politikáért felelős biztos, Danuta Hübner adja át a 2009. évi „Regiostars” díjakat a győztes regionális projekteknek. A díjátadás célja a helyes gyakorlatok terjesztése az európai regionális fejlesztés terén. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

A régiók szolgálatában – Az EU regionális politikája 2007–13-ban

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/working2008/work_hu.pdf
Minden, amit az európai regionális politikáról tudni érdemes
Megjelenik 22 nyelven.

Kohéziós politika 2007–13 Országok adatlapjai

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/info_en.htm
A nemzeti beruházási prioritásoknak, a pénzügyi juttatásoknak és a kohéziós politika várható hatásának áttekintése a 27 tagállamban. Megjelenik angolul, franciául és németül, valamint az adott tagállam nyelvén/nyelvein.

Ötödik időközi jelentés a gazdasági és társadalmi kohézióról Növekvő régiók, növekvő Európa

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim5/com_2008_371_hu.pdf
Megjelenik 22 nyelven.

Kohéziós politika 2007–13 Komentárak és hivatalos szövegek

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_hu.pdf
Ezúttal megjelenik 22 nyelven.

Az EU jogszabályainak, tervezeteinek és hivatalos dokumentumainak teljes szövege a következő internetcímen érhető el:
<http://eur-lex.europa.eu/hu/index.htm>

Online

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/recovery/

Az európai kohéziós politika válasza a pénzügyi válságra

Ha érdeklí, hogyan járul hozzá a kohéziós politika az Európai Bizottság által jegyzett „gazdasági fellendülés tervéhez”, látogasson el az Inforegio honlap erről szóló oldalára. A jelenleg zajló gazdasági válság és az európai gazdaságban tapasztalható lassulás láttán az Európai Bizottság november 26-án egy átfogó fellendítési tervet fogalmazott meg Európa számára. Az uniós kohéziós politika jelentős szerepet játszik ebben a tervben. Részen törvényalkotási, részben a jogszabályoktól független intézkedések egész sorára került sor, hogy sikerüljön felgyorsítani a projektek gyakorlati megvalósítását, valamint bizalmat és dinamizmust vinni az európai gazdaságba.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/index_en.htm

REGIONS 2020: már elérhető a jövőbeli kihívásokról szóló bizottsági jelentés

Az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatóságának gondozásában megjelent „Regions 2020” című kiadvány elsőként szolgál elemzéssel az Európa előtt álló négy legnagyobb kihívás – a globalizáció, a demográfiai változások, az éghajlatváltozás és az energiaellátás – várható regionális hatásairól. A jelentés számos mutató segítségével feltérképezi, milyen szinten kiszolgáltattak az egyes európai régiók ezen kihívásokkal szemben. Számbaveszi a potenciális különbségeket is, melyet az említett szintek közötti eltérések eredményezhetnek Európa különböző részei között. A jelentés várhatóan ösztönzőleg hat majd az európai kohéziós politika jövőjéről folyó reflexióra.

<http://www.interreg4c.eu/>

Az INTERREG IVC az európai területi együttműködési célkitűzésbe illeszkedik. Kellő tapasztalatokkal rendelkező régiók és az előbbieik tudására igényt tartó térségek közötti együttműködések révén igyekeznek segíteni az ismeretek és a bevált gyakorlatok átadását. Honlapján pályázati kiírások, támogatás-igénylő csomagok és az Önök közelében található kapcsolattartó pontok elérhetőségei egyaránt megtalálhatók.

<http://lisbon.cor.europa.eu/lisbon-monitoring-platform.html>

A Régiók Bizottságának honlapjának „Lisszaboni Monitoring Platform” rovata a kohéziós politika és a lisszaboni stratégiában megfogalmazott növekedési és munkahely-teremtési célkitűzések közötti összefüggéseket vizsgálja. Számos célja között szerepel például annak feltérképezése, hogy milyen akadályokkal kell szembenéznük a helyi hatóságoknak a stratégia végrehajtása során. A honlap praktikus megoldási lehetőségeket is kínál a helyi és regionális hatóságok számára készült, nemzeti szintű vitákban alkalmazható érvgyűjtemény révén, továbbá nyomon követi, miként veszik ki részüket a helyi és regionális szintű kormányzatok a növekedéssel és munkahelyteremtéssel kapcsolatos nemzeti reformprogramokból. A honlap összességében számos elemzést és útmutatást kínál látogatóinak.

A nyilvános konzultáció során az Ön véleményét is várjuk

Magazinunk mostani számát a kohéziós politika jövőjéről szóló zöld könyvnek szenteltük. Ha még nem volt alkalma elolvasni a dokumentumot, kérjük látogasson el az alábbi internetes címre, ahol tanulmányozhatja a zöld könyvet, és a konzultációs időszakban hozzá is szólhat a témához. Ne feledje, hogy a nyilvános konzultáció február végén lezárul, úgyhogy ha a témával kapcsolatban bármilyen ötletét, reményét vagy aggodalmát meg szeretné osztani velünk, most van itt az alkalom, hogy megtegye!

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/index_hu.htm

Kapcsolatfelvétel

Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brüsszel
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_hu.htm

ISSN 1725-8219

© Európai Közösségek, 2008
Másolás a forrás feltüntetésével engedélyezett.

Printed in Belgium

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
HIVATALOS KIADVÁNYAINAK KIADÓHIVATALA
L-2985 Luxembourg

Kiadóhivatal
Publications.europa.eu